

УДК 334.72-047.44

Лесик Юрій,
здобувач ступеня доктора філософії за спеціальністю
072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0009-0008-8998-1525
e-mail: yralesyk@gmail.com

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2025-02-90-97>

МЕТОДИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ В СИСТЕМІ ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Вступ. Оцінка вартості бізнесу є важливою складовою прийняття управлінських рішень у процесі здійснення фінансової діяльності підприємств, особливо в умовах фінансової нестабільності. Сучасні методи вартісно-орієнтованого управління дозволяють більш точно оцінювати ефективність бізнесу, однак їх адаптація до українських реалій пов'язана з низкою проблем, зокрема таких, як недосконалість законодавства та особливості податкової політики.

Мета. Метою статті є огляд сучасних методів оцінки вартості бізнесу в контексті вартісно-орієнтованого управління, а також аналіз нормативно-правової оцінки вартості підприємств в Україні.

Методи. У дослідженні використано комплекс таких наукових методів дослідження, як: порівняльного аналізу, системного підходу та правового аналізу для вивчення сучасних методів оцінки вартості, таких як EVA, MVA, SVA, CFROI та CVA, а також нормативно-правових актів, що регулюють оцінку вартості в Україні. Використано також методи компаративного аналізу для порівняння різних методів оцінки вартості суб'єктів господарювання. Для досягнення поставленої мети дослідження визначено такі основні завдання: здійснити теоретичне узагальнення підходів до розуміння сутності оцінки вартості бізнесу як інструменту стратегічного управління; розкрити методологічні основи вартісно-орієнтованого управління підприємством і визначити його зв'язок з процесами оцінювання бізнесу; проаналізувати чинне нормативно-правове регулювання оцінки вартості підприємств в Україні; охарактеризувати сучасні методи оцінки бізнесу, що застосовуються у міжнародній практиці, та виявити можливості й обмеження їх адаптації у вітчизняних умовах; визначити проблеми, що стримують ефективне впровадження оцінкових підходів у практику управління українськими підприємствами; сформулювати пропозиції щодо удосконалення підходів до оцінювання бізнесу в контексті впровадження системи вартісно-орієнтованого управління.

Результати. Встановлено, що сучасні методи оцінки вартості активно використовуються у світовій практиці, проте в Україні їх застосування обмежене через нестабільність правового середовища, зокрема через недостатню регламентацію та складність інтеграції міжнародних стандартів у національну практику.

Висновки. Застосування вартісно-орієнтованого управління в Україні потребує вдосконалення законодавчих і нормативних актів, що регулюють оцінку вартості підприємств, для забезпечення стабільного та ефективного розвитку бізнесу в умовах економічної кризи.

Ключові слова: оцінка вартості бізнесу, вартісно-орієнтоване управління, EVA, MVA, SVA, CFROI, CVA, фінансовий менеджмент, фінанси підприємств.

Yurii Lesyk,
PhD student, Department of Finance,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk, Ukraine

METHODS FOR VALUING A COMPANY IN THE SYSTEM OF VALUE-BASED MANAGEMENT

Introduction. The study of methods for valuing business within the framework of value-based management (VBM) is of significant importance in modern business and finance. As companies strive to enhance their value through more

effective management approaches, VBM has gained prominence. One critical component of this system is the accurate valuation of the business, which provides a basis for strategic decision-making and performance measurement. The article addresses the gaps in understanding and application of these methods in the context of the Ukrainian market, where specific challenges arise due to differences in legal frameworks, market conditions, and valuation practices.

The Purpose of the Article. This article comprehensively reviews the current methods for valuing businesses within the value-based management system, with a particular focus on their applicability and limitations in the Ukrainian context. This involves evaluating both international best practices and the specifics of the national legislation and market environment that shape business valuation practices.

Methods. The research employs a systematic approach to assess the key valuation methods used in value-based management. These include economic value added (EVA), and market value added (MVA), among others. The study uses both qualitative and quantitative methods, combining theoretical analysis with empirical insights drawn from current practices in Ukraine. The analysis also reviews the existing legal framework concerning business valuation, highlighting potential challenges and discrepancies in the current implementation.

Results. The study identifies several critical aspects of business valuation within the VBM framework, particularly focusing on the need for a more harmonized approach between international practices and local regulations. It was found that while the primary methods of business valuation are widely recognized, their practical implementation in Ukraine faces challenges due to gaps in legal provisions and a lack of standardization in valuation practices. Moreover, the research highlights the necessity for businesses to adjust their valuation approaches to better align with international standards.

Conclusions. The findings indicate that there is a significant need for further development of business valuation methods tailored to the Ukrainian market. The article concludes with recommendations for policymakers and practitioners to enhance the integration of international valuation methodologies within the Ukrainian regulatory and economic environment. This includes revising current legislation to ensure a more consistent application of valuation standards, as well as educating stakeholders on the practical application of these methods.

Keywords: business valuation, value-based management, economic value added, market value added, Ukraine, financial management, valuation methods.

Jel Classification: M 11, M 21

Вступ. У умовах військового стану в Україні підприємства вимушені адаптувати свої управлінські стратегії, зокрема, й до стратегії вартісно-орієнтованого управління. Традиційні фінансові показники вже не здатні повністю відображати реальну ефективність діяльності бізнесу, що підвищує актуальність використання сучасних методів оцінки вартості, таких як EVA, MVA, SVA, CFROI та CVA. Проте їх модифікація у вітчизняних реаліях пов'язана з низкою проблем, в тому числі й через недосконалість правового та податкового середовища. Тому, дослідження нормативно-правових аспектів оцінки вартості підприємств та аналіз існуючих методів є важливим для стійкого розвитку вітчизняного бізнесу.

Актуальність нашого дослідження підтверджується необхідністю переосмислення підходів до управління підприємствами в Україні в умовах економічної нестабільності. Впровадження сучасних методів оцінки вартості, орієнтованих на створення довгострокової вартості, є важливим інструментом адаптації до ринкових умов. У цьому контексті актуальним є огляд не лише сучасних методичних підходів до оцінки вартості бізнесу, але й українського законодавчого поля, що регулює цю сферу, з метою виявлення прогалин та обмежень, які заважають ефективному їх впровадженню на практиці.

Огляд літератури. Питання вартісно-орієнтованого управління підприємствами отримали широке висвітлення у працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Зокрема, концепції управління, засновані на створенні доданої вартості, детально розглянуті у роботах Р. Каплана та Д. Нортон, які акцентують увагу на переході від традиційних підходів до стратегій, орієнтованих на зростання капіталізації бізнесу. Серед вітчизняних дослідників варто відзначити О. Захаркіна, який систематизував сучасні підходи до вартісного управління та вказав на ключові фактори створення вартості в умовах трансформаційної економіки.

У наукових джерелах також значну увагу приділено інструментам оцінки вартості бізнесу: економічній доданій вартості (EVA), ринковій доданій вартості (MVA), вартості акціонерного

капіталу (SVA), показникам CVA та CFROI. Ці методи широко апробовані в міжнародній практиці й демонструють високу ефективність при стратегічному плануванні. Водночас наукова література поки недостатньо висвітлює особливості їх застосування у складних вітчизняних умовах. Зокрема, залишається відкритим питання щодо практичної доцільності та обмежень використання цих методів в умовах недосконалого фондового ринку, низької прозорості фінансової звітності та податкового навантаження.

Аналіз вітчизняного законодавства, зокрема Закону України «Про оцінку майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність», Національних стандартів оцінки та інших нормативно-правових актів, свідчить про наявність формалізованого підходу до оцінки вартості, що не завжди враховує динаміку ринкових процесів та інтереси інвесторів. Законодавчі вимоги, які стримують дооцінку активів через податкові наслідки, також створюють бар'єри для впровадження ефективного вартісно-орієнтованого управління.

Метою дослідження є огляд законодавчої бази України щодо оцінки вартості підприємств, а також проаналізувати сучасні підходи до оцінки вартості бізнесу в контексті вартісно-орієнтованого управління, з акцентом на виявлення їхніх недоліків та обмежень у застосуванні в українських економічних реаліях.

Для досягнення поставленої мети дослідження було визначено низку конкретних наукових завдань, а саме:

- 1) Здійснити теоретичне узагальнення підходів до розуміння сутності оцінки вартості бізнесу як ключового інструменту стратегічного управління.
- 2) Розкрити методологічні засади вартісно-орієнтованого управління (та визначити його зв'язок з процесами оцінки бізнесу).
- 3) Провести аналіз нормативно-правової бази України, що регламентує порядок і підходи до оцінки вартості підприємств, із виокремленням її сильних і слабких сторін.
- 4) Дослідити сучасні методи оцінки вартості бізнесу, що застосовуються в міжнародній практиці, та здійснити їх порівняльну характеристику.
- 5) Виявити проблеми та обмеження впровадження ефективних методів оцінювання бізнесу в українських умовах, враховуючи існуючі інституційні та економічні фактори.
- 6) Розробити науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення національної практики оцінювання бізнесу в контексті концепції вартісно-орієнтованого управління.

Матеріали і методи дослідження. У процесі дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічних явищ. Зокрема, застосовано методи аналізу та синтезу для вивчення основних підходів до оцінки вартості бізнесу. Метод абстрагування дозволив виокремити ключові концепції вартісно-орієнтованого управління підприємством. Також використано системний підхід для узагальнення результатів та формування цілісного уявлення про можливості й обмеження впровадження вартісно-орієнтованого управління в умовах української економіки.

Матеріалами дослідження стали нормативно-правові акти України, а також наукові праці вітчизняних та зарубіжних дослідників у сфері вартісного управління.

Результати дослідження. На сьогоднішній день виникає досить гостре питання управління підприємством на основі концепцій вартісно-орієнтованого управління. Це викликано необхідністю адаптації до умов спаду економічної активності в Україні в останні роки. У таких умовах суб'єктам господарювання стає все складніше зберігати традиційний принцип фінансового менеджменту, спрямований лише на отримання прибутку шляхом задоволення суспільних потреб і збільшення добробуту власників. Потреба в переорієнтації управлінської діяльності на принципи зростання вартості бізнесу стає нагальною з погляду забезпечення стабільного розвитку підприємства. Це пояснюється тим, що в економічних спадах виключно фінансові показники прибутковості виявляють себе недостатньо ефективними.

Згідно з дослідженнями О.Захаркіна, існують різні концепції вартісно-орієнтованого управління підприємствами, які базуються на важливості вартості бізнесу як основного критерію його ефективності (рис.1) [1, с. 152].

Рис. 1. Концепції вартісно-орієнтованого управління підприємством

Джерело: [1, 152]

Незалежно від вибору концепції, всі вони базуються на одному процесі управління [2], а саме:

1) процес створення вартості, який включає різні фактори, що формують вартість, та особливості функціонування підприємства, що впливають на цей процес;

2) безпосереднє управління, яке передбачає створення організації, корпоративної культури, підходів управління тощо, спрямованих на досягнення поставлених цілей у вартісно-орієнтованому управлінні;

3) вимірювання вартості, що включає методи оцінки вартості, конкретизацію цільового показника та урахування ймовірної динаміки зміни внутрішніх і зовнішніх умов функціонування.

У своїх дослідженнях Стащук О. зазначає, що система вартісно-орієнтованого управління фінансами суб'єктів господарювання визначально базується на визначенні вартості самого підприємства або бізнесу, якщо мова ведеться про складніші економічні суб'єкти [3].

В рамках дослідження підходів оцінки варто звернути увагу на правові засади в Україні. Оцінку вартості майна підприємства (як цілісного майнового комплексу) регламентують Закон України «Про оцінку майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність в Україні» [4], Постанова «Про затвердження Методики оцінки вартості майна під час приватизації», Національні стандарти оцінки, нормативні документи Фонду державного майна.

Методичні принципи та порядок здійснення оцінки вартості цілісного майнового комплексу регламентує Національний стандарт №3 «Оцінка цілісних майнових комплексів» [5].

Рис. 2. Підходи для оцінки вартості підприємства відповідно до НС №3 «Оцінка цілісних майнових комплексів»

Джерело: [5]

Згідно з Національним стандартом №3, для оцінки вартості цілісного майнового комплексу (ЦМК) застосовуються три основні підходи:

1) майновий підхід – передбачає оцінку активів підприємства, переважно без урахування зобов'язань. Він є пріоритетним у випадках, коли логіка потенційних покупців базується на аналізі ліквідаційної вартості підприємства. До цього підходу входять:

- метод накопичення активів – полягає у визначенні чистої вартості активів як різниці між вартістю активів і зобов'язань.

- метод поточної вартості ймовірного результату ліквідації – використовується, коли підприємство не генерує достатнього прибутку або перебуває в стані ліквідації, реорганізації чи санації.

2) доходний підхід – базується на перетворенні прогнозованих доходів у поточну вартість ЦМК. Включає два основні методи:

- метод дисконтування грошових потоків – передбачає оцінку вартості шляхом дисконтування майбутніх чистих грошових потоків і вартості реверсії, що підходить для компаній з нестабільними або зростаючими доходами.

- метод прямої капіталізації доходу – застосовується для підприємств зі стабільними грошовими потоками; вартість визначається як частка прогнозованого чистого потоку і ставки капіталізації.

3) порівняльний підхід – ґрунтується на порівнянні підприємства з аналогічними компаніями на основі цін продажу та фінансових показників. Основні методи:

- метод ринку капіталу – базується на ринковій капіталізації підприємства, визначеній за ринковою ціною акцій або за мультиплікаторами, сформованими на основі показників подібних компаній.

- метод ринкових угод – передбачає визначення вартості на основі цін продажу подібних підприємств або корпоративних часток із урахуванням контрольної надбавки та інших коригувань.

Під час оцінки вартості підприємства в сучасних умовах ведення господарської діяльності варто зупинитись на таких методах оцінки як методи EVA, MVA, SVA, CFROI та CVA. Це сучасні інструментарії оцінки вартості активів підприємства, які передбачають проведення аналізу додаткового прибутку підприємства (EVA, MVA, SVA), а також оцінку якості дисконтування грошових потоків (CFROI та CVA).

Економічна додана вартість (EVA) є найбільш відомим серед представлених показників. Значення показника EVA полягає в такому: прибуток, який заробляє підприємство, повинен перевищувати плату за використання капіталу (як власного, так і позикового), за допомогою якого даний прибуток одержується. EVA вважається індикатором якості управлінських рішень, оскільки постійна позитивна величина цього показника свідчить про зростання вартості компанії, а негативна – про її зменшення [6, с. 106].

Використання показника EVA пов'язано з низкою недоліків:

1) можливість відмови зі сторони менеджерів підприємства від ефективних інвестиційних проектів з довгостроковим періодом реалізації з метою отримання високого значення прибутку в короткостроковому періоді;

2) висока варіативність показника прибутку внаслідок його залежності від облікових процедур;

3) складність розрахунку через неможливість отримання фактичних значень окремих коригувань внаслідок не відображення їх у формах бухгалтерської звітності. Оригінальною методикою розрахунку показника EVA передбачено 160 поправок, що дозволяють більш повно враховувати вартість використовуваних нематеріальних активів. Більшість коригувань пов'язані із еквівалентами власного капіталу – це витрати на дослідження та розробки, резерви, відкладені податки та goodwill, або боргові еквіваленти [7];

4) оцінює виходячи виключно результативність діяльності у минулому часовому періоді і не прогнозує – у майбутньому часовому періоді.

Ринкова додана вартість (MVA) відображає дисконтовану вартість всіх теперішніх та майбутніх інвестицій. MVA розглядається як критерій створення вартості на основі ринкової капіталізації та ринкової вартості боргів компанії, і обчислюється як різниця між ринковою вартістю капіталу та капіталом, вкладеним у компанію.

На нашу думку використання MVA в сучасних вітчизняних реаліях ускладнено рядом чинників:

1) відповідно до НПСБ(о) №8 «Нематеріальні активи» [8] залишається поза увагою товарні марки, бренд компанії, її репутація, спеціалісти не враховуються або обліковуються за вартістю, яка не відповідає ринковим умовам.

2) активи відображаються у балансі за ціною їх придбання [9]. Це призводить до схильності відображення заниженої вартості у звітності. В той же час, високо ймовірно, якщо актив придбаний кілька років тому, то його первісна вартість може суттєво відрізнятись від поточної ринкової вартості.

Зауважимо, хоч нематеріальні, оборотні та необоротні активи можуть бути переоцінені за справедливою вартістю, на практиці цього не відбувається, адже відповідно до статті 134.1. ПКУ змінна балансової вартості активів є базою оподаткування підприємства [10]. Отже, з метою

оптимізації податкового навантаження суб'єкти підприємницької діяльності мають схильністю до зменшення балансової вартості активів, коли вони мають на це відповідні причини, адже це зменшить їх податкове навантаження, проте у разі формування передумов до збільшення вартості активів підприємства не здійснюють дооцінку вартості, так як це привиде до росту податкового навантаження. Як результат, одержуємо екстерналію, коли вартість активів систематично занижується у фінансовій звітності.

Додана вартість акціонерного капіталу (SVA) визначається як різниця між розрахунковою та балансовою вартістю акціонерного капіталу [11, с. 94]. Розрахункова вартість акціонерного капіталу, зазвичай, визначається методом дисконтованих грошових потоків. До основних проблем при розрахунку SVA можна віднести насамперед трудомісткість розрахунків та точність прогнозування грошових потоків.

Іншою проблемою SVA є слаборозвинутий вітчизняний фондовий ринок. Це пов'язано з покликанням методу у задоволенні потреб акціонерів за рахунок того, що вартість їх акцій, а також дивіденди за ними зростатимуть.

Рівень доходності інвестицій на основі потоку грошових коштів (CFROI) розраховується як відношення скоригованих вхідних грошових потоків до скоригованих вихідних грошових потоків. Якщо CFROI перевищує необхідний середній рівень, то це свідчить про створення вартості, інакше – про її зменшення. Перевагою даного показника є те, що він враховує фактор інфляції [12].

Значною проблемою CFROI є те, що результат розрахунків це не сума новоствореної вартості, а відносний показник. Іншим недоліком є складність розрахунку показника CFROI, та питання процедури визначення всіх грошових потоків, які генеруються у результаті використання як існуючих, так і майбутніх активів компанії. Проте, для справедливості звернемо увагу на те, що цей недолік спільний для всіх оцінок, які базуються на майбутніх грошових потоках.

Показник доданої вартості потоку грошових коштів (CVA), або Residual Cash Flow (RCF), обчислюється як різниця між скоригованим операційним грошовим потоком та сумою всіх зобов'язань по обслуговуванню капіталу компанії. Зараз багато фахівців віддають перевагу використанню саме цього показника [13, с. 370].

Дискусія. Безперечно, що оцінка вартості бізнесу в системі вартісно-орієнтованого управління підприємством складним і багатогранним процесом, що вимагає урахування як фінансово-економічних факторів, так і правових аспектів. Наше дослідження підтверджує, що вітчизняна практика все ще значною мірою спирається на застарілі підходи до оцінювання, які не повною мірою відповідають вимогам сучасного ринку. На відміну від західної практики, де активно застосовуються методи на кшталт EVA, MVA, SVA, CFROI та CVA в Україні превалюють класичні методи доходного, витратного та порівняльного підходів, які часто не дозволяють врахувати динаміку створення вартості у довгостроковій перспективі.

Виявлені нами розбіжності частково пояснюються недосконалістю законодавчої бази, обмеженим доступом до якісної фінансової інформації, а також недостатнім рівнем підготовки фахівців у сфері корпоративного управління, управлінського обліку та фінансового менеджменту. Крім того, відсутність єдиного підходу до інтеграції оцінки вартості бізнесу у систему стратегічного менеджменту обмежує ефективність впровадження вартісно-орієнтованого управління в українських компаніях. Незважаючи на ці труднощі, отримані результати вказують на високий потенціал адаптації сучасних методів оцінки за умов реформування нормативно-правового середовища та розвитку професійних компетенцій у цій сфері.

Таким чином, наше дослідження вносить вклад у вітчизняну наукову дискусію, акцентуючи увагу на необхідності трансформації підходів до оцінки бізнесу у напрямку створення вартості. Подальші дослідження варто спрямувати на емпіричну перевірку ефективності застосування VBM у різних галузях української економіки, а також на розробку адаптивних моделей оцінки бізнесу, які враховуватимуть національну специфіку.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У статті було здійснено комплексний аналіз правової бази України у сфері оцінки вартості бізнесу, зокрема щодо оцінки цілісних майнових комплексів відповідно до Національного стандарту №3, а також розглянуто сучасні підходи до оцінки

вартості підприємства в рамках концепцій вартісно-орієнтованого управління фінансами підприємств.

Окрему увагу приділено характеристиці методів EVA, MVA, SVA, CFROI та CVA, які активно застосовуються в міжнародній практиці, однак мають низку суттєвих обмежень при використанні в українських умовах. До основних проблем віднесено обмеження на переоцінку активів через податкове навантаження, недостатню розвиненість фондового ринку, обмежену доступність якісних вхідних даних, а також складність розрахунків та значну залежність від облікової політики підприємств.

Таким чином, попри наявність сучасного інструментарію оцінки вартості, існує потреба в адаптації описаних методик до українських реалій ведення фінансової діяльності суб'єктів господарювання, а також у подальшому вдосконаленні нормативно-правового регулювання, що сприятиме ефективному впровадженню вартісно-орієнтованого підходу до управління фінансами суб'єктів господарювання.

Подальші дослідження доцільно зосередити на адаптації міжнародних методик оцінки вартості бізнесу до українських правових і фінансових умов, розробці практичних рекомендацій щодо коректного відображення ринкової вартості активів у звітності з урахуванням податкових обмежень, аналізі впливу змін у національному законодавстві на можливість використання сучасних індикаторів вартості (EVA, MVA, CFROI тощо), а також на створенні доступних інструментів для впровадження вартісно-орієнтованого управління в практику фінансового менеджменту вітчизняних підприємств різного масштабу діяльності та галузевої приналежності.

Джерела та література

1. Захаркін О. О. Вартісно-орієнтоване управління на основі стейкхолдерського підходу в контексті інноваційного розвитку підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2014. Т. 10. С. 149–157.
2. Старостенко Г. Г., Сурженко А. В. Вартісно-орієнтоване управління фінансами в сучасних реаліях ведення бізнесу в Україні. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2016. Т. 3. С. 178–186.
3. Стащук О. В. Вартісно-орієнтоване управління фінансами підприємства. Економіка та суспільство. 2022. С. 42–62. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-62> (дата звернення 15.03.2025)
4. Про оцінку майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.
5. Про затвердження Національного стандарту №3 «Оцінка цілісних майнових комплексів»: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2006, № 1655. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-%D0%BE>. (дата звернення 15.03.2025)
6. Керанчук Т. Л. Концепція вартісно-орієнтованого управління підприємством та можливості її адаптації в Україні. Фінанси України. 2011. Т. 7. С. 104–113.
7. Могилова А. Концепція EVA як основа оцінки та управління вартістю підприємства. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. 2013. Вип. 34. С. 245–251. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv (дата звернення 15.03.2025)
8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку №8 «Нематеріальні активи»: Наказ Міністерства фінансів України від 02.11.1999, № 750 : станом на 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>. (дата звернення 15.03.2025)
9. Крейдич І., Гагарін А. Проблеми вартісно-орієнтованого управління розвитком підприємства. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2016. Т. 13. С. 208–212.
10. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 15.03.2025)
11. Новіков В. Теоретичний аналіз моделей оцінки доданої вартості бізнесу. Вісник СумДУ. 2022. Т. 3 : Серія «Економіка». С. 91–96. URL: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/3_2022/10.pdf. (дата звернення 15.03.2025)
12. Непочатенко О. О., Пташник С. А. Фінансовий менеджмент як необхідна складова ефективної системи управління підприємством. Ефективна економіка. 2021. № 8. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9168> (дата звернення 15.03.2025)
13. Сотніков А. В. Розвиток та особливості концепції вартісного управління. Проблеми формування та розвитку інноваційної. 2011. С. 369–371.

References

1. Zakharkin O. O. (2014). Vartisno-orijentovane upravlinnja na osnovi stejkkholdersjkoĝho pidkĝodu v konteksti innovacijnoĝho rozvytku pidpryjemstva [Value-based management based on the stakeholder approach in the context of innovative development of the enterprise]. Aktualjni problemy ekonomiky – Current economic issues, 10, 149–157 [in Ukrainian].
2. Starostenko Gh. Gh., & Surzhenko, A. V. (2016). Vartisno-orijentovane upravlinnja finansamy v suchasnykh realijakh vedennja biznesu v Ukraĝini [Value-based management of finances in the current realities of doing business in Ukraine]. Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnja – Problems and prospects of economy and management, 3, 178–186 [in Ukrainian].
3. Stashhuk O. V. (2022). Vartisno-orijentovane upravlinnja finansamy pidpryjemstva [Value-based management of enterprise finances]. Ekonomika ta suspiljstvo – Economy and society, 42–62. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-62> [in Ukrainian].
4. Pro ocinku majna, majnovykh prav i profesijnu ocinochnu dijalnistj v Ukraĝini [On the valuation of property, property rights and professional valuation activities in Ukraine], Zakon Ukraĝiny – The Law of Ukraine (July 12, 2001). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14> [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennja Nacionaljnoĝho standartu No. 3 «Ocinka cilisnykh majnovykh kompleksiv» [On Approval of the National Standard No. 3 «Valuation of Integral Property Complexes»], Nos. 1655, Postanova Kabinetu Ministriv Ukraĝiny – Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (November 29, 2006). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-%D0%BF> [in Ukrainian].
6. Keranchuk T. L. (2011). Konceptija vartisno-orijentovanogĝho upravlinnja pidpryjemstvom ta mozhlyvosti jiji adaptaciji v Ukraĝini [The concept of value-based management of an enterprise and the possibility of its adaptation in Ukraine]. Finansy Ukraĝiny [Ukrainian Finance], 7, 104–113 [in Ukrainian].
7. Moghylova A. (2013). Konceptija EVA jak osnova ocinky ta upravlinnja vartistju pidpryjemstva [The EVA concept as a basis for evaluation and management of enterprise value]. Zbirnyk naukovykh pracj Cherkasjkoĝho derzhavnogĝho tekhnologichnogĝho universytetu – Collection of scientific papers of Cherkasy State Technological University, 34, 245–251. http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennja Nacionaljnoĝho polozhennja (standartu) bukhghaltersjkoĝho obliku No. 8 «Nematerialjni aktyvy» [On Approval of National Accounting Regulation (Standard) No. 8 «Intangible Assets»], Nos. 750, Nakaz Ministerstva finansiv Ukraĝiny – Order of the Ministry of Finance of Ukraine (November 2, 1999). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99> [in Ukrainian].
9. Krejdych I. & Ghagharin A. (2016). Problemy vartisno-orijentovanogĝho upravlinnja rozvytkom pidpryjemstva [Problems of value-based management of enterprise development [Problems of value-based management of enterprise development]. Ekonomichnyj visnyk Nacionaljnoĝho tekhnichnogĝho universytetu Ukraĝiny «Kyjivs'kyj politekhnichnyj instytut» – Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute», 13, 208–212 [in Ukrainian].
10. Podatkovyj kodeks Ukraĝiny [The Tax Code of Ukraine], No. 2755, (December, 2, 2010). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian].
11. Novikov V. (2022). Teoretychnyj analiz modelej ocinky dodanoji vartosti biznesu [Theoretical analysis of value-added business assessment models]. Visnyk SumDU – Bulletin of Sumy State University. 3, 91–96. https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/3_2022/10.pdf [in Ukrainian].
12. Nepochatenko O. O., & Ptashnyk S. A. (2021) Finansovyj menedzhment jak neobkĝhidna skladova efektyvnoji systemy upravlinnja pidpryjemstvom [Financial management as a necessary component of an effective enterprise management system]. Efektyvna ekonomika – Effective economy, 8. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9168> [in Ukrainian].
13. Sotnikov A. V. (2011) Rozvytok ta osoblyvosti koncepciji vartisnogĝho upravlinnja [Development and features of the value-based management concept]. Problemy formuvannja ta rozvytku innovacijnoji – Problems of formation and development of innovative. 369–371 [in Ukrainian].

Одержано статтю: 13.06.2025
Прийнято до друку: 25.06.2025